

DANMARK NEKSELØ

EN ØBO VENDER HJEM

Gitte Slots er til daglig lærer på Tuse Skole ved Holbæk, men i sommerferien vender hun tilbage til fødeøen Nekselø og fungerer som rundviser og storyteller.

POUL HUSTED OG
MORTEN LANGKILDE (FOTO)

Når teenageren Gitte Slots kunne høre basguitaren dunke inde i Havnsø, ønskede hun, at hendes far, Roar, havde en båd, så hun kunne komme ind og feste sammen med andre unge i havnebyen i Nordvestsjælland. Og hun var som lille pige i modsætning til de fleste andre børn lykkelig, når hun skulle til tandlæge på Sjælland. Efter tandbehandlingen vankede der nemlig nyt tøj og et besøg i legetøjsbutikken.

Gitte Slots og hendes fire ældre søskende voksede op på den lille Nekselø i Sejerøbugten, men Gitte forlod øen som 16-årig. I dag er hun 52 år, bor i Holbæk og underviser i biologi og idræt på Tuse Skole, men i sommerferien vender hun tilbage til fødeøen. Fire gange i sommerens løb ikke alene guider Gitte Slots rundt på øen, men fortæller også om tilværelsen før og nu på en lille dansk ø.

»For 10 år siden begyndte jeg at guide, men jeg vil også gerne fortælle den gode historie om menneskene og stedet og ikke kun berette om klokkefrøer og sjældne planter som agerkohvede. Deltagerne kommer også ind i kirken og besøger min fars gård. Han fortæller om sin egen fars ankomst til øen i 1916 og sin opvækst. Jeg er mere storyteller end guide«, fortæller Gitte Slots på den 20 minutter lange færgesejls mellem Havnsø og den lille havn på Nekselø.

Paradis på vandet

Normalt deltager cirka 20 – maks. 30 – i vandreturene, men Politiken har lokket Gitte Slots hjem til fødeøen uden for sæsonen, og vi har hende derfor for os selv. På Nekselø er der to vandreruter, en grøn og en brun, og Gitte vælger altid den grønne på 5 kilometer.

Efter ankomsten bevæger vi os vestpå. I krydset mellem hovedvejen og Ørnebrinken med udsigt over Strandbjerggård og havnen forstår man til fulde, hvorfor de fastboende og sommerhusejerne kalder deres ø Paradis på vandet. Nekselø var dog ikke altid et paradis for et lille barn.

»Hovedvejen, som går fra nord til syd, er bare en grusvej. Som barn ønskede jeg, at den blev asfalteret, for det var hårdt at cykle i gruset. Far lærte mig tidligt at køre traktor, for så var han fri for at køre mig, når jeg skulle besøge en veninde. De 10 første år af mit liv var jeg kun væk fra øen tre-fire gange om året og vidste knap nok, at der var en verden udenfor«, siger Gitte Slots.

Langsomt bevæger vi os sydpå langs de stejle skrænter, som Gitte Slots og hendes venner lænede sig ud over, når

Fortsættes på side 32

STORYTELLEREN. Fire gange i løbet af sommeren vender Gitte Slots tilbage til fødeøen Nekselø som rundviser og fortæller.

DANMARK NEKSELØ

UDFLUGTSMÅL. Nekselø er et populært udflugtsmål i sommerperioden, hvor store som små tager færgen fra Havnsø til det lille øparadis i Sejerøbugten.

Fortsat fra side 30

det var stormvejr. Det er dog for risikabelt for en overvægtig journalist, for så stærk er blæsten ikke på denne smukke sommerdag. Snart går stien gennem en labyrint af tjørn og slåen, som meget naturligt er døbt Tjørnebakke.

Næste stop er Ørnekul, hvor øens lærer Jensen fandt flinteredskaber, for her var en stenalderboplads, og eleverne samlede østersskaller, beretter Gitte Slots. Snart er vi nede på sydspidsen, og Gitte Slots får os til at gyse, da hun peger over mod Sjælland:

»Om vinteren gik vi over isen, når vi skulle i skole på fastlandet og satte grene i isen, hvis det skulle være tåget, når vi gik hjem. Om vinteren hamstrede vi dåsemad, mel og lækkerier, hvis vi ikke kunne forlade øen. Min mand, Kurt, siger, at jeg stadig har et hamstringsgen«.

Helt nede på sydspidsen ved revet drejer vi ind på farens mark, hvor der græsser charolais-ammekøer. Kvæget skal ikke alene æde sig store bøffer til, men er også naturplejere, som skal holde kristtjørnen nede og give plads til sjældne planter som rosenkatost og bakkesoløje. Menneskehænder har dog fungeret som naturplejere i søen ved Guldbjerg. Den er blevet rensat for fisk, som ellers ville have ædt de sjældne klokkefrøer og andre padder og deres æg. Køerne sørger for at afgræsse søens bredder, så den ikke gror til. Som barn løb Gitte Slots på skøjter på den lille sø sammen med sine kammerater.

Tilbage i mors mave

Få minutter senere tager Gitte Slots far, den 89-årige Roar Slots, imod på Øgården. Bortset fra et års ophold som tjenestekarl i Skibby, et højskoleophold i Slagelse og et år som soldat har han boet på Nekselø hele sit liv.

»Jeg havde ikke regnet med, at jeg skulle slå mig ned på øen, men i 1949 blev gården her sat til salg. Min far havde en gård på øen, og det samme havde min bror, mens en anden bror var færgemand. Min kone, Anna, stammede fra Aalborg, men søgte en stilling her. Dengang var der et halvt hundrede beboere på Nekselø. I dag får vi penge for at lægge jorden brak. Ak, ja, det er de moderne tider«, sukker Roar Slots og viser en desperat og trængende turist ind på gårdens toilet. Nekseløs eneste offentlige toilet er nede ved havnen.

Når man er opvokset på en ø og kommer hjem efter 20 år, er det næsten som at kravle ind i mors mave igen.

Kåre Jensen, øboer

HJEMVENDT. Efter 20 år i Jylland vendte Kåre Jensen hjem og driver Klintegården.

ALDERSPRÆSIDENT. 89-årige Roar Slots er født på Nekselø og driver Øgården.

Tiden nærmer sig færgetid, og Roar Slots kører os nordpå til den store inddæmmede Sørose og Nordgårdens Mose, men vi skal selvfølgelig også hilse på den gamle øboers venner, ægteparrer et Jane Ørberg og Kåre Jensen – med det lange flagrende hår – på Klintegården. Kåre Jensen klipper ikke sit hår, for »hvis han gør, får han ondt i ørerne«, ifølge Roar Slots.

På Klintegården bliver vi modtaget af hunden Vapse, der er lige så venlig som sine ejere. Jane Ørberg er »indfødt sjællænder« og giftede sig med Kåre Jensen for 40 år siden. I 20 år boede de i Jylland,

hvor Kåre med egne ord »fik penge for at lave lort. Jeg dyrkede champignon i hestemøg«. Da han arvede Klintegården efter Roar Slots bror, flyttede parret tilbage til øen, hvor Kåre er født – som søn af Gitte Slots' gamle lærer Jensen.

»Når man er opvokset på en ø og kommer hjem efter 20 år, er det næsten som at kravle ind i mors mave igen. En fordel ved at bo på en ø er, at folk kommer og snakker med en. Det gør de ikke i København. Hvis vi føler os ensomme, kan vi gå ud til øens skrænter og møde turistindustrien«, siger Kåre Jensen.

Selv om øboerne har god tid og for-

Om Nekselø

Nekselø er en lille ø i Sejerøbugten i Kalundborg Kommune.

Transport: Nekseløfærgen sejler fra Havnsø fire afgang dagligt i perioden 18. marts til 18. oktober. Resten af året er der færre afgang. Sejltid cirka 20 minutter. Billetpriisen er 75 kroner for voksne og 35 kroner for børn i alderen 7-15 år, tur-retur.

WWW sejerobugten.kalundborg.dk

Areal: 2,2 kvadratkilometer.

Indbyggere: Øen har 16-17 fastboende og 20 husstande. Allerede Ertebøllerne havde bopladser på øen cirka 4.000 år før vor tidsregning.

Skole: Fra 1850 til 1973.

Klima: Så kaldt 'Storebæltklima' med mindre nedbør, flere solskinstimer og mildere vintre end resten af landet.

Dyreliv: Rådyr, harer, fasaner og klokkefrøer. Af fugle er der strand-skade, vibe, stor regnspove, klyde, skarv, edderfugl m.fl.

Trafik: Bilkørsel er ikke tilladt. Fastboende og sommerhusejere har dog ret til at køre på øen.

Fredning: Hele øen blev fredet i 1951.

Rundvisninger: 15., 21., 22. og 28. juli viser storyteller Gitte Slots rundt på øen under overskriften 'Gode fortællinger fra Nekselø'. Pris 50 kroner plus færgebillet. Tilmelding VisitOdsherred på telefon: 59 91 08 88.

Kilder: Den Store Encyklopædi, VisitOdsherred, Gitte Slots og Nekseløs hjemmeside:

WWW nexeloe.dk

tællelyst, venter færgen ikke, og Roar Slots må træde speederen i bund – næsten – for at vi kan nå færgen. Han er dog ikke færdig med at fortælle og læner sig så langt ud over bommen ved færgelejet, at vi er bange for, at han skal falde i vandet. Men en af matroserne siger beroligende:

»Bare rolig, Roar falder ikke i vandet. Han lider af vandskræk og kan heller ikke svømme«.

Og ganske rigtigt – Roar Slots gestikulerer ivrigt videre, men bliver stående i sit lille Paradis på vandet.

poul.husted@pol.dk